

PUBLICATIES VAN VIRGILIUS LEFEBER

Theo Peeters

Alles bij elkaar heeft Virgiel in de afgelopen 40 jaren een groot aantal publicaties achtergelaten (zie hieronder). Om teveel doubletten te voorkomen werden hier slechts enkele van zijn talrijke mededelingen tijdens vergaderingen van het Natuurhistorisch Genootschap te Limburg en van de Nederlandse Entomologische Vereniging opgenomen. Soortenlijstjes in interne verslagen, b.v. van de excursies van het Nationaal Natuurhistorisch Museum, zijn niet opgenomen omdat een goed overzicht daarvan bij mij ontbreekt. De gepubliceerde soortenlijstjes van de zomerkampen van de NEV waaraan Virgiel vaak deelnam zijn daarentegen wel toegevoegd.

Vanaf zijn Maastrichtse periode is Virgilius pas echt begonnen aan het publiceren van zijn bevindingen. En ook raakte hij al snel bevriend met enige Belgische specialisten zoals Petit en Leclercq. Zijn artikelen getuigen echter tevens van vele contacten met collega's in andere delen van Europa en zelfs daarbuiten.

Lefebber heeft slechts zelden samen met anderen artikelen geschreven. Zijn artikelen dragen meestal een geheel eigen karakter en we kunnen ze verdelen in een aantal categorieën:

- a. verhalende stukken met een educatieve boodschap (de leraar);
- b. opsommingen van leuke vondsten, vangsten en kweken (de verzamelaar);
- c. soortenlijsten van bijen en wespen in bepaalde biotopen (spoorlijnen, kalkgraslanden, stad Maastricht, groeves) en gebieden in Nederland en België (de veldbioloog en coördinator van EIS-Nederland). -

Een raadsel is steeds weer hoe hij van lokaties en regio's de soortenaantallen in cijfertabellen weet om te zetten en de manier waarop hij in zijn notities begrippen zoals bedreigd en zeldzaam hanteert.

Hoogtepunten uit zijn publicaties vormen mijns inziens de vondst van de gekke spinnendoder van Virgiel: *Arachnospila virgilabnormis* (!), een nieuwe soort voor de wetenschap die werd

beschreven door Wolf in 1976; het eerste deel van de graafwespenatlas (1979); de beschrijving van de goudwesp *Hedychridium mosadunense* (1986) en de atlas van de spinnendoders (1988) samen met Peter van Ooijen.

Virgiel verzamelde de afgelopen 30 jaren een tiental aculeaten nieuw voor onze fauna en tevens diverse soorten nieuw voor België. Maar ook van andere insectengroepen werden nieuwe soorten voor onze fauna door hem verzameld of gekweekt.

Zover mij bekend staat een aantal publicaties nog bovenaan zijn verlanglijstje. Of is hier de wens de vader van de gedachte? Een overzicht van de bijen en wespen van de Bergerheide, bij insiders beter bekend onder de naam 'maasduintjes'; een overzicht van de aculeatenfauna van de ENCI-groeve, waar Virgiel al meer dan tien jaar jaarlijks een of twee malaisevallen heeft staan; een bijgewerkt overzicht en een analyse van de aculeaten van de 'berg van Virgiel'; en als kroon op zijn levenswerk de publicatie van de 'Verspreidingsatlas van de bijen, wespen en mieren in Nederland'. Laten we hopen dat hij de uitgave van deze atlas nog mag meemaken.....

Bibliografie Virgilius Lefeber

- 1956a. Wonderen aan de rand van de stad I. - *De Jeugd natuurwachter*, 2: 67-68.
1956b. Wonderen aan de rand van de stad II. - *De Jeugd natuurwachter*, 2: 91-93.
1956c. Wonderen aan de rand van de stad III. - *De Jeugd natuurwachter*, 2: 100-101.
1956d. Wonderen aan de rand van de stad IV. - *De Jeugd natuurwachter*, 2: 127-128.
1956e. Wonderen aan de rand van de stad V en VI. - *De Jeugd natuurwachter*, 2: 145-147.
1966a. Mededeling over door hem verzamelde Aculeaten in gebieden in Nederland] In: Verslagen van de maandvergaderingen: te Maastricht op woensdag 2 maart 1966. - *Natuurhistorisch Maandblad*, 55 (3): 30.
1966b. Interessante vangsten van Hymenoptera Aculeata, merendeels in Zuid-Limburg. - *Entomologische Berichten*, 26 (11): 209-211.
1967a. Nederland - België op Aculeatengebied in 1965 en 1966. - *Entomologische Berichten*, 27 (7): 138.
1967b. Twee interessante Hymenoptera-Aculeata van de St. Pietersberg. - *Entomologische Berichten*, 27 (10): 181-182.
1967c. Kweek uit dood hout. - *Entomologische Berichten*, 27 (11): 219-220.
1968a. Interessante vangsten van Hymenoptera Aculeata in 1966, merendeels in Zuid-Limburg. - *Entomologische Berichten*, 28 (1): 5-6.
1968b. [Vroege vangsten van Hymenoptera Aculeata] In: Verslagen van de maandvergaderingen: te Maastricht op donderdag 2 mei 1968. - *Natuurhistorisch Maandblad*, 57 (5): 71-72.
1968c. Kweek van Hymenoptera-Aculeata, voorjaar 1967. - *Entomologische Berichten*, 28 (5): 94-95.
1969a. Bijzondere Hymenoptera in Friesland. - *Entomologische Berichten*, 29 (2): 26.
1969b. Interessante vangsten van Hymenoptera Aculeata in 1967 en 1968. - *Entomologische Berichten*, 29 (4): 77-80.
1969c. Kweek van Hymenoptera-Aculeata, voorjaar 1968. - *Entomologische Berichten*, 29 (5): 99-100.
1969d. [Kweek van Hymenoptera-Aculeata winter '68-'69] In: Verslagen van de maandvergaderingen: te Maastricht op 5 juni. - *Natuurhistorisch Maandblad*, 58 (8): 131.
1969e. De Aculeaten van de St. Pietersberg, met inbegrip van Louwberg en Jekerdal. - *Entomologische Berichten*, 29 (12): 224-240.
1969f. [Enkele opmerkingen bij de lijst Aculeaten van de St. Pietersberg] In: Verslagen van de maandvergaderingen: te Maastricht op 4 december 1970. - *Natuurhistorisch Maandblad*, 58 (12): 189.
1970. (met J. Petit) Note sur les Hyménoptères aculéates d'une halde calaminaire. - *Natuurhistorisch Maandblad*, 59 (9): 128-136.
1971a. Interessante vangsten van Hymenoptera Aculeata in 1969. - *Entomologische Berichten*, 31 (1): 16-19.
1971b. Interessante vangsten van Hymenoptera Aculeata in 1970. - *Entomologische Berichten*, 31 (11): 221-224.
1973. Interessante vangsten van Hymenoptera Aculeata in 1971. - *Entomologische Berichten*, 33 (8): 149-154.
1974a. (met J. Petit) Hymenoptera - Aculeata (Bijen en wespen) en hun vliegplanten in de halde van Plombières. - *Natuurhistorisch Maandblad*, 63 (9): 161-166.
1974b. Interessante vangsten van Hymenoptera Aculeata in 1972. - *Entomologische Berichten*, 34 (4): 74-78.
1974c. Kweken van Aculeaten uit dood hout. - *Natura*, 71 (817): 62-67.
1974d. *Anoplius alpinobalticus* Wolf in Nederland (Hymenoptera, Pompilidae). - *Entomologische Berichten*, 34 (9): 168.
1975a. Interessante vangsten van Hymenoptera Aculeata in 1973. - *Entomologische Berichten*, 35 (3): 36-38.
1975b. De Aculeaten (bijen en wespen) van de Schiepersberg (eerste deel). - *Natuurhistorisch Maandblad*, 64

- (7/8): 106-111.
- 1975c. De Aculeaten (bijen en wespen) van de Schiepersberg (tweede deel). - Natuurhistorisch Maandblad, 64 (9): 117-123.
- 1975d. De Aculeaten (bijen en wespen) van de Schiepersberg (slot). - Natuurhistorisch Maandblad, 64 (11): 153-156.
- 1976a. Wilhelmus Hubertus Jacobus Maessen en zijn collectie. - Natuurhistorisch Maandblad, 65 (4): 71-73.
- 1976b. Interessante vangsten van Hymenoptera Aculeata in 1974 en 1975 in Nederland en België. - Entomologische Berichten, 36 (10): 148-153.
- 1977a. De pluimvoetbij. Een van de 350 wilde bijen in de Benelux. - Homo et Natura, 12 (1): 11-13.
- 1977b. Spinnendoders. - Homo et Natura, 12 (2): 6-8.
- 1977c. Een nieuwe wegwesp in Nederland en België (Hymenoptera: Pompilidae). - Entomologische Berichten, 37 (7): 110.
- 1978a. Interessante vangsten van Hymenoptera Aculeata in 1976 en 1977. - Entomologische Berichten, 38 (9): 134-138.
- 1978b. De ontwikkeling van *Eumenes papillarius* (Christ) (Hymenoptera, Vespidae, Eumeninae). - Entomologische Berichten, 38 (11): 164.
- 1978c. (met P.J. van Nieuwenhoven) Een insektenparadijs: 129-139. - In: P.J. van Nieuwenhoven (ed.). Ontdek het Mergelland. IVN & VARA, 288 pp.
- 1979a. Een nest van de Lapse behangersbij (*Megachile lapponica* Th.) en enkele aantekeningen over onze Nederlandse behangersbijen. - Natuurhistorisch Maandblad, 68 (3): 49-52.
- 1979b. Behangersbijen. - Mens en Natuur, 2 (3): 21-22.
- 1979c. Wat te doen na bije of wespsteek? - Mens en Natuur, 2 (4): 20.
- 1979d. Onze zijdebijtjes en hun parasieten. - Natuurhistorisch Maandblad, 68 (9): 189-199.
- 1979e. *Anthophora aestivalis* Panzer (Mooie sachembij), een correctie na 40 jaar. - Natuurhistorisch Maandblad, 68 (11): 221-223.
- 1979f. Verspreidingsatlas van 64 soorten Nederlandse graafwespen (Hymenoptera: Sphecidae p.p.). - Nederlandse Faunistische Mededelingen, 2: 1-95.
- 1981a. [*Spilomena expectata*, *Didineus lunicornis*, *Chrysis immaculata*] In: Verslagen van de maandelijkse bijeenkomsten. - Natuurhistorisch Maandblad, 70 (8): 113.
- 1981b. Enkele nieuwe vindplaatsen van de goudwesp *Chrysis immaculata* Buysson. - Natuurhistorisch Maandblad, 70 (9): 149-151.
- 1983a. De aculeaten van ons Waddendistrict. I. De bijen (Hym.: Apoidea). - Entomologische Berichten, 43 (3): 33-39.
- 1983b. De aculeaten van ons Waddendistrict. II. De wespen (Hym.: Chrysoidea, Scolioidea, Pompiloidea, Vespoidea, Sphecoidea). - Entomologische Berichten, 43 (6): 81-89.
- 1983c. Bijen en wespen: 461-464. - In: D.C. van Schaik e.a. De Sint Pietersberg; met een aanvullend gedeelte van 1938-1983. EF & EF Thorn, 566 pp.
- 1983d. Verspreidingspatronen van zandbijen (*Andrena*, Andrenidae) en wespbijen (*Nomada*, Anthophoridae). - Nieuwsbrief EIS-Nederland, 13: 3-7.
- 1983e. Bijen en wespen (Hymenoptera, Aculeata) binnen de stedelijke bebouwing van Maastricht I. - Natuurhistorisch Maandblad, 72 (8): 143-146.
- 1983f. De aculeaten van ons Waddendistrict. III (slot): Conclusies (Hymenoptera: Aculeata). - Entomologische Berichten, 43 (10): 149-152.
- 1983g. Bijen en wespen (Hymenoptera, Aculeata) binnen de stedelijke bebouwing van Maastricht II. - Natuurhistorisch Maandblad, 72 (12): 253-255.
- 1984a. Bijen en wespen (Hymenoptera, Aculeata) binnen de stedelijke bebouwing van Maastricht III. - Natuurhistorisch Maandblad, 73 (2): 27-29.
- 1984b. Bijen en wespen (Hymenoptera, Aculeata) binnen de stedelijke bebouwing van Maastricht IV. - Natuurhistorisch Maandblad, 73 (4): 74-76.
- 1984c. Bijen en wespen van de Bemelerberg. - Publicaties Natuurhistorisch Genootschap Limburg, 34 (1-5): 74-76.
- 1984d. Bijen (Hymenoptera Apoidea). De invertebratenfauna van de Zuidlimburgse kalkgraslanden. - Natuurhistorisch Maandblad, 73 (12): 231-237.
- 1985a. [Over betekenis Hoge Fronten voor bijen en wespen] In: Verslag van de maandelijkse bijeenkomst; te Maastricht op 4 april. - Natuurhistorisch Maandblad, 74 (5): 78-79.
- 1985b. Wespen (Hymenoptera Bethyloidea, Chrysididae, Trigonalidae, Aculeata). De invertebratenfauna van de Zuidlimburgse kalkgraslanden. - Natuurhistorisch Maandblad, 74 (5): 85-91.
- 1986a. Description of *Hedychridium mosadunense* n.sp. from the Netherlands (Hymenoptera: Chrysididae). - Entomologische Berichten, 46 (7): 95-96.
- 1986b. Het genus *Hedychridium* Abeille in de Benelux (Hymenoptera: Chrysididae). - Entomologische Berichten, 46 (8): 105-110.

1987. Verder Maskerbijen-nieuws (Hymenoptera, Colletidae, *Hylaeus*). - Natuurhistorisch Maandblad, 76 (3): 62-63.
1988. (met P. van Ooijen) Verspreidingsatlas van de Nederlandse Spinnendoders (Hymenoptera: Pompilidae). - Nederlandse Faunistische Mededelingen, 4: 1-56.
1989. Het belang van hekpalen voor solitaire bijen en wespen: 93-95. - In: W.N. Ellis (ed.). Insektenfauna en natuurbeheer, KNNV Wetenschappelijke Mededeling 192, x + 210 pp.
1990. (met Felton e.a.) Aculeata - angeldragers. In: Verslag van de 144e zomervergadering van de NEV te Haamstede. - Entomologische Berichten, 50 (3): xi-xiv.
- 1991a. (met Blommers e.a.) Aculeata - angeldragers. In: Verslag van de 145e zomervergadering van de NEV 8-10 juni 1990 te Buurse. - Entomologische Berichten, 51 (3): xii-xiii.
- 1991b. Hymenoptera aculeata (bijen en wespen) langs Limburgse spoorlijnen I. - Natuurhistorisch Maandblad, 80 (4): 74-78.
- 1991c. Hymenoptera aculeata (bijen en wespen) langs Limburgse spoorlijnen II. - Natuurhistorisch Maandblad, 80 (6): 114-117.
- 1992a. (met Nieuwenhuysen e.a.) Aculeata - angeldragers. In: Verslag van de 146e zomervergadering van de NEV 31 mei - 2 juni 1991 te Mechelen (L.). - Entomologische Berichten, 52 (3): xvii-xviii.
- 1992b. *Agenioideus usurarius*, nieuw voor Nederland (Hymenoptera: Pompilidae). - Entomologische Berichten, 52 (6): 88.
- 1992c. *Sapygina decemguttata* nu ook in België gevonden (Hymenoptera: Sapygidae). - Entomologische Berichten, 52 (8): 120.
- 1993a. (met Peeters e.a.) Hymenoptera Aculeata - angeldragers: bijen, wespen en mieren. In: Verslag van de 147e zomervergadering van de NEV 12-14 juni 1992, te Ansen (Dr.). - Entomologische Berichten, 53 (5): xxiii-xxvi.
- 1993b. *Halictus scabiosae* (Hymenoptera: Apidae, Halictinae) uitgezet op de Sint-Pietersberg: faunavervalsing of faunaherstel? - Entomologische Berichten, 53 (7): 103.
- 1993c. Nieuwe en zeldzame aculeaten bij Maastricht (Hymenoptera: Apidae, Vespidae, Pompilidae). - Entomologische Berichten, 53 (9): 134-135.
- 1995a. Leuke vangsten. - Nieuwsbrief sectie Hymenoptera van de NEV, 1: 2-3.
- 1995b. Drie aanwinsten voor de Nederlandse Aculeatenfauna (Hymenoptera: Apidae, Formicidae). - Entomologische Berichten, 55 (8): 135.
- 1995c. De bijen en een mier van mergelgroeve 't Rooth bij Bemelen. Hymenoptera Aculeata: Apoidea en Formicidae. - Natuurhistorisch Maandblad, 84 (9): 227-229.
- 1996a. De wespen van mergelgroeve 't Rooth bij Bemelen. - Natuurhistorisch Maandblad, 85 (3): 54-56.
- 1996b. Veldwespen in Maastricht. - Natuurhistorisch Maandblad, 85 (4): 70-71.
- 1996c. (met T. Peeters) Goudwespen (Chrysididae) in Nederland: een nieuwe uitdaging? - Nieuwsbrief sectie Hymenoptera van de NEV, 3: 8-12.